5. SINIF • SOSYAL BİLGİLER

ÜNİTE 3

ORTAK KÜLTÜREL MİRASIMIZ

Geçmişten geleceğe hepimizin ortak hikâyesi

Engin Demirci | Sosyal Bilgiler Öğretmeni
ogretmensosyalbilgiler.wordpress.com

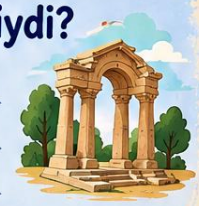
Bilgiyle keşfet, eğlenerek öğren!

ÖNCE NE BİLİYORUM?

Düşün, hatırla ve cevaplarını aşağıya yaz.

1. Daha önce ziyaret ettiğin tarihî bir yer var mı? Neresiydi?

2. Ailenden kalan değerli bir eşya biliyor musun?

3. Şehrinde bulunan tarihî veya kültürel bir yeri söyleyebilir misin?

Her cevap yeni bir keşfin başlangıcıdır!

ORTAK MİRAS NEDİR?

İnsanlığın geçmişten günümüze biraktığı maddi ve manevi değerlerin tümüne ortak miras denir. Bu değerler bütün insanlık için önemlidir.

Geçmişten günümüze ulaşır.

İnsanların bilgi ve emeğiyle oluşur.

Evrensel değer taşır.

Korunur ve gelecek kuşaklara aktarılır.

Ortak mirası korumak herkesin sorumluluğudur.

Sence bir miras ögesini bütün insanlar için değerli yapan ne olabilir?

_____

_____

DOĞAL MI, İNSAN YAPIMI MI?

DOĞAL MİRAS

İnsan etkisi olmadan oluşan doğal güzelliklerdir.

Pamukkale • Peri Bacaları • Dağlar • Göller

Pamukkale

Peri Bacaları

İNSAN YAPIMI TARİHÎ MİRAS

İnsanların emeğiyle yapılan tarihî eser ve alanlardır.

Göbeklitepe • Efes • Selimiye Camii

Göbeklitepe

Selimiye Camii

Doğal varlık kendiliğinden oluşur; tarihî eser insanlar tarafından yapılır.

Bu örneklerden hangisini görmek isterdin? Neden?

TARİHÎ VARLIKLARI TANIYALIM

Geçmişi tanımak, daha iyi bir gelecek kurmamıza yardımcı olur.

1. TARİHÎ MEKÂN

Geçmiş insanların izlerini taşıyan alan.

Örnek: Göbeklitepe.

2. TARİHÎ ESER

Geçmişten kalan yapı.

Örnek: Topkapı Sarayı.

3. TARİHÎ NESNE

Tarihî değeri olan eşya.

Örnek: Kılıç.

Mekân = alan • Eser = yapı • Nesne = eşya

Bir tarihî nesne sence neden korunmalıdır?

_____

_____

SOMUT VE SOMUT OLMAYAN MİRAS

SOMUT MİRAS

Görüp dokunabilıdiğimiz miras ögeleridir.

SOMUT OLMAYAN MİRAS

Yaşatılarak kuşaktan kuşağa aktarılan kültürel değerlerdir.

Eserleri korur, gelenekleri yaşatırız.

Bilgiyle keşfet, eğlenerek öğren!

UNESCO MİRASI NASIL KORUR?

UNESCO, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumudur.

Önemli kültürel ve doğal miras alanlarının tanınması ve korunması için ülkelerle birlikte çalışır.

1946	Türkiye UNESCO'ya katıldı.
1972	Dünya Mirası Sözleşmesi kabul edildi.
16 Mart 1983	Türkiye Sözleşme'ye katıldı.

Mirası korumak, geçmişi geleceğe taşımaktır.

? Sence bir mirası korumak için ülkeler neden birlikte çalışmalıdır?

DÜNYADAN ORTAK MİRAS

Farklı kültürler, ortak değerler

MOSTAR KÖPRÜSÜ • BOSNA-HERSEK

Farklı kültürlerin bir arada yaşamasını simgeler.

PEHLEVANLIK • AZERBAYCAN

Geleneksel spor ve kültür mirasıdır.

CEVİCHE • PERU

Peru mutfağının geleneksel lezzetlerindendir.

Sence ortak mirası korumak neden önemlidir?

_____

_____

TÜRKİYE'DEN MİRASLAR I

Göbeklitepe • Şanlıurfa

T biçimli taş dikmeleriyle tanınır.

Nemrut Dağı • Adıyaman

Dev heykelleriyle ünlüdür.

Kapadokya • Nevşehir

Peri bacaları ve yer altı şehirleriyle tanınır.

Pamukkale • Denizli

Beyaz travertenleriyle tanınır.

Bu yerlerden hangisini görmek isterdin? Neden?

_____

_____

TÜRKİYE'DEN MİRASLAR II

KARAİN MAĞARASI • ANTALYA

İlk insanların yaşam izlerinin bulunduğu önemli bir alandır.

HATTUŞA • ÇORUM

Hititlerin başkentidir.

ANİ HARABELERİ • KARS

Tarihî ve kültürel açıdan önemli bir yerleşim alanıdır.

MİRASI KİMLER KORUR?

UNESCO • Vakıflar Genel Müdürlüğü • Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü • Belediyeler ve valilikler • Sivil toplum kuruluşları

Sen bir miras öğesini korumak için ne yapabilirsin?

_____

_____

1. DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Cümlelerin yanındaki kutuya D veya Y yaz. Yanlış olanları düzelt.

1. Ortak miras bütün insanlık için değer taşır. ☐ _____
2. Doğal miras insan emeğiyle inşa edillir. ☐ _____
3. Göbeklitepe tarihî mekân örneğidir. ☐ _____
4. Somut olmayan kültürel miras elle tutulabilen bir eşyadır. ☐ _____
5. Kültürel mirası korumak herkesin sorumluluğudur. ☐ _____

2. BOŞLUK DOLDURMA

Kelimeleri uygun boşluklara yaz. İki kelime kullanılmayacaktır.

doğal • gelecek • evrensel • UNESCO • nesne • futbol • seçim

1. İnsan etkisi olmadan oluşan miras _____ mirastır.
2. Tarihî değeri olan eşya, tarihî _____ olarak adlandırılır.
3. Ortak miras _____ değer taşır.
4. Miras, _____ kuşaklara aktarılmalıdır.
5. _____ miras alanlarının korunması için çalışır.

Hazırlayan Engin DEMİRCİ

3. KAVRAMLARI EŞLEŞTİR

Kavramları uygun açıklamalarla eşleştir. Harfleri boş kutulara yaz.

1. Tarihî mekân	☐	A. Geçmişten kalan yapı
2. Tarihî eser	☐	B. Yaşatılarak aktarılan kültürel değer
3. Tarihî nesne	☐	C. Geçmiş insanların izlerini taşıyan alan
4. Somut olmayan miras	☐	D. Tarihî değeri olan eşya

4. MİRAS DEDEKTİFLERİ

Her örneğin yanına "somut" veya "somut olmayan" yaz.

1. Efes Antik Kenti _____
2. Ebru sanatı _____
3. Türk kahvesi _____
4. Topkapı Sarayı _____

Threads • @engindemirci44

BENİM ŞEHRİMİN KÜLTÜREL MİRASI

GÖREVİM

Yaşadığın ilde bulunan bir ortak kültürel miras ögesi seç. Bu sayfadaki notlarını kullanarak tanıtım kartı veya küçük bir poster hazırla; sonra sınıfında paylaş.

Seçtiğim miras ögesi ve bulunduğu il:

Bu miras neden önemlidir?

Nasıl korunabilir?

İnsanlara ve gelecek kuşaklara ne kazandırır?

Paylaşmaya hazır mıyım?

- [ ] Miras ögesini tanıttım.
- [ ] Önemini açıkladım.
- [ ] Bir koruma önerisi sundum.
- [ ] Ürünümü paylaştım.

Bilgiyle keşfet, eğlenerek öğren!

5. SINIF • SOSYAL BİLGİLER
SAYFA 14
CEVAP ANAHTARI • HESAPLARIM

SAYFA 11 • DOĞRU–YANLIŞ

1-D, 2-Y, 3-D, 4-Y, 5-D

Yanlış ifadeler: 2. Doğal miras insan etkisi olmadan oluşur. 4. Somut olmayan miras elle tutulmaz; yaşatılarak aktarılır.

SAYFA 11 • BOŞLUKLAR

1 doğal • 2 nesne • 3 evrensel • 4 gelecek • 5 UNESCO

Kullanılmayanlar: futbol, seçim.

SAYFA 12 • EŞLEŞTİRME

1 C, 2-A, 3-D, 4-B.

SOMUT: Efes Antik Kenti, Topkapı Sarayı.

SOMUT OLMAYAN: Ebru sanatı, Türk kahvesi.

Açık uçlu çalışmalarda uygun bir miras örneği seçmesi, önemini açıklaması, en az bir koruma önerisi sunması ve ürününü paylaşması beklenir. Gerekçeli, anlamlı farklı cevaplar kabul edilir.

Engin Demirci | Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Blog – Sosyal Bilgiler Dersi
ogretmensosyalbilgiler.wordpress.com

YouTube – Engin Öğretmen – @engindemirci44

Instagram – @engindemirci44

Facebook – Engin Demirci

Pinterest – @engindemirci44

Threads – @engindemirci44

Bilgiyle keşfet, eğlenerek öğren!